

Tisková zpráva

Cena Adiktologie 2008

Cena za léčbu závislostí byla udělena v ČR již potřetí

Praha, 26. června 2008 – Primátor hl. města Prahy, MUDr. Pavel Bém, a děkan 1.LF Univerzity Karlovy v Praze, Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA dnes společně předali na půdě 1. Lékařské fakulty „Cenu adiktologie 2008“ MUDr. Karlu Hamplovi, CSc. za výjimečný přínos v léčbě závislostí a rovněž za celoživotní vědecké a publikační aktivity v oboru. Předání ceny zahájilo jednodenní sympozium s mezinárodní účastí věnované návrhu nové koncepce ambulantních služeb pro léčbu závislostí. Předložený návrh řeší současný neutěšený stav v dostupnosti ambulantních adiktologických služeb a to především pro mladistvé mezi 15 a 18 lety.

MUDr. Karel Hampl

MUDr. Karel Hampl, CSc. náleží k nejstarší skupině českých lékařů, kteří se dnes aktivně věnují léčbě závislostí na návykových látkách. Dr. Hampl se před rokem 1989 zabýval především nealkoholovými závislostmi (např. zneužíváním analgetických léčiv) a **vždy patřil k předním odborníkům v ambulantní sféře**. V 90. letech projevil mimořádnou odbornou kapacitu, když svou lékařskou práci dokázal nekompromisně přizpůsobovat novým podmínkám, metodám i klientele.

Dr. Hampl vedená AT ordinace v Mělníce byla vždy pokládána za vzorovou a v současné době je příkladem lékařsky vedeného odborného ambulantního pracoviště, které poskytuje velmi širokou komplexní péči všem skupinám klientů.

Rovněž publikační činnost Dr. Hampla je úctyhodná. Podílel se mj. na zpracování Standardů odborné způsobilosti a na kolektivní monografii Drogy a drogové závislosti – mezioborový přístup. Celoživotně se podílí i na profesní přípravě nových pracovníků v oboru prevence a léčby závislostí

Důvody pro novou koncepci

Za hlavní příčinu současné neutěšené situace v léčbě závislostí je považována absence takové koncepce systému péče pro uživatele všech typů návykových látek v ČR, která by odpovídala změnám, k nimž v oboru adiktologie došlo celoevropsky od roku 1990.

Zásadní změnou v oboru je posun v přístupu k uživatelům návykových látek – posun od čistě medicínského (bio-medicínského) přístupu k mezioborovému (bio-psycho-sociálnímu). Změna v přístupu vedla k poskytování nových typů služeb (kontaktní práce, minimalizace rizik, sociální práce, psychoterapie, substituční léčba apod.) a zapojení pracovníků nemedicínských profesí (psychologové, sociální pracovníci, speciální pedagogové apod.). **Tyto změny obsahuje i předkládaný návrh koncepce, který ukazuje cestu jak je systematicky uplatnit v praxi.**

„Celoevropsky jsou považovány za základ sítě adiktologických služeb ambulantní služby, jichž se právě v České republice nedostává, a proto byl v rámci symposia představen návrh koncepce ambulantních služeb pro uživatele návykových látek, který zohledňuje současné vývojové trendy v oboru adiktologie a rovněž usiluje o optimální využití potenciálu již existujících služeb ve prospěch jejich klientů,“ uvedl Doc. PhDr. Michal Miovský, PhD. z Centra adiktologie Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty University Karlovy v Praze.

Autory návrhu koncepce jsou Doc. PhDr. Michal Miovský, PhD. a PhDr. Josef Radimecký, PhD., MSc. z Centra adiktologie Psychiatrické kliniky 1. lékařské fakulty University Karlovy v Praze spolu s MUDr. Petrem Nevšimalem z o.p.s. Magdaléna.

Posun v přístupu k uživatelům návykových látek a další změny v oboru za posledních cca 20 let si cestu do české kotliny hledají postupně. Před rokem 1989 byla léčba uživatelů alkoholu i ilegálních drog v převážné míře zajišťována sítí tzv. AT ambulantních poraden vedených psychiatry. Společenské změny a změny ve zdravotnictví po roce 1989 vedly postupně k rozpadu této sítě a absenci AT ambulancí částečně nahradily nově vznikající typy komunitních služeb – nízkoprahových kontaktních center a terénních programů. Ty ovšem byly zřizovány jako nestátní nezdravotnická zařízení a v převážné míře jen pro uživatele ilegálních drog. Vznikaly tak sice nové, alternativní a dosud chybějící služby, současně ale docházelo k umělému oddělování práce s uživateli alkoholu od práce s uživateli jiných typů drog a objevovaly se i bariéry v návaznosti mezi různými typy služeb pro uživatele návykových látek. Úzká specializace nově vzniklých zařízení a jiné překážky mezioborovému přístupu se nyní jeví jako problematické.

Předložená koncepce reflektuje existující omezení na straně systému péče pro uživatele všech typů návykových látek i současné potřeby na základě aktuálních dat z terénu.

„Z dostupných dat je zřejmé, že v ČR dochází ke zvýrazňování problémů s nelegálními návykovými látkami, ačkoliv větší rizika dnes přináší závislosti na alkoholu a tabáku. Větší zájem médií a veřejnosti by se měl soustředit i na další formy rizikového chování především mladistvých, nejen na otázku závislostí. Zvláště alarmující je zvyšující se závažnost problémového chování u dětí, které se ve vzrůstající míře dopouští násilné trestné činnosti,“ uvedl v rámci symposia PhDr. Josef Radimecký, Ph. D., MSc.

Zmařené šance

Děkan 1. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze, Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA nám řekl: „*Ono plíživé popíjení, jemuž se věnuje stále víc dětí a které zvyšuje toleranci organismu vůči alkoholu a zakládá pozdější závislost, je velmi nebezpečné, a mrzí mě, že si ho rodiče, ale ani veřejné autority nijak zvlášť nevšímají.*“

Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách ESPAD ve svém posledním českém vydání ukazuje, že **spotřeba alkoholu mezi teenagery neustále roste**. Ve srovnání s polovinou devadesátých let pije pravidelně mnohem více dívek, konkrétně 17 procent oproti tehdejší 7 procentům, a alkoholem se pravidelně baví zhruba pětina všech šestnáctiletých. Ukazuje se také, že klesá věk prvního experimentu, a zatímco v roce 1995 se k ochutnání piva přiznalo 61 procent třináctiletých, loni už to bylo 73 procent.

„*Za poslední čtyři roky vidím jasný nárůst dětí, které se cíleně a opakovaně opíjejí. Nechtějí to vyzkoušet, ale co nejrychleji se pořádně opít a udržet se v takovém stavu co nejdéle,*“ uvádí lékař Marián Koranda z Dětského a dorostového detoxikačního centra při pražské Nemocnici Milosrdných sester sv. Karla Boromejského.

Dr. Marian Koranda v rámci sympozia apeloval na rychlé zvýšení zájmu o skupinu mladistvých. Na semináři přímo řekl: „*V nemocnicích a ústavech se nám objevují jen ty nejzávažnější případy. **Věková skupina mladistvých mezi patnácti až osmnácti lety jako celek je dnes zvláště ohrožená a jako zásadní v koncepci ambulantních služeb vidím navýšení ambulantních kapacit právě v této oblasti.***“

Centrum adiktologie

Symposium u příležitosti každoročního udílení Ceny adiktologie uspořádalo Centrum adiktologie Psychiatrické kliniky 1. LF UK a VFN. Centrum adiktologie je odborným pracovištěm se zaměřením na výzkum užívání návykových látek a činností, jež mohou vést k vytvoření závislého chování, a na výzkum a vývoj nových přístupů v prevenci, léčbě a sociální reintegraci postižených. Jádrem činnosti Centra adiktologie tvoří zejména tři oblasti: vysokoškolská výuka, výzkum a vývoj a tvorba programu celoživotního vzdělávání pro profesionály v oboru. Centrum zahájilo svoji činnost 3. října 2005.

Kontakty:

Doc. PhDr. Michal Miovský, PhD

vedoucí Centra adiktologie
Tel: 224 965 036

PhDr. Matúš Šucha, Ph.D.

Centrum adiktologie

Psychiatrická klinika VFN
1. lékařská fakulta / Univerzita Karlova v Praze
Ke Karlovu 11 / 120 00 Praha 2
Tel.: +420 224 965 102 / Fax: +420 224 965 035
Mobile: +420 777 597 665
email: sucha@adiktologie.cz / msucha@post.cz
www.adiktologie.cz / skype: matus_sucha

MUDr. Karel Hampl, CSc.

Ordinace AT pro prevenci a léčbu závislostí
Nemocnice s poliklinikou Mělník
Bezručova 715, 276 00 Mělník
E: ordinaceat@nspmelnik.cz